

Årsmelding 2022 – Arkitektbedriftene i Norge

Om Arkitektbedriftene

Arkitektbedriftene i Norge (AiN) er bransje- og arbeidsgiverforeningen for kontorer med praktiserende arkitekter, landskaps- og interiørarkitekter.

På vegne av våre medlemsbedrifter skal vi være en tydelig, engasjert og troverdig stemme i byggenæringen og i det offentlige ordskiftet. Faglig sterke og lønnsomme medlemsbedrifter bidrar til en arkitektbransje som leverer kvalitet, verdi og innovasjon til beste for byggherre, bruker og samfunn.

Ved utgangen av 2022 hadde foreningen 544 medlemsbedrifter. 14 av disse var aspirantmedlemmer. 77 medlemsbedrifter var formelt tilsluttet Arkitektbedriftenes tariffavtaler.

Medlemsbedriftene våre talte totalt 5 569 ansatte, hvorav 4 546 var arkitekter.

Arkitektbedriftene Forsikringservice eies 100 % av Arkitektbedriftene og drifter en portefølje for en stor del av medlemmene.

Ansatte og nyansettelser

Arkitektbedriftene og Arkitektbedriftene Forsikringservice teller 13 fast ansatte.

Administrerende direktør, kontorleder, økonomiansvarlig, juridisk sjefsrådgiver, juridisk rådgiver, utviklingssjef, kvalitetsrådgiver, IT-ansvarlig, to systemutviklere, en verktøysupport rådgiver, kommunikasjonssjef og daglig leder i Arkitektbedriftene Forsikringservice.

Ny administrerende direktør

Etter 12 år som administrerende direktør i Arkitektbedriftene valgte Egil Skavang å gå av. Skavang har lagt ned en imponerende innsats for å styrke medlemmenes rammebetingelser for fremtiden og har jobbet tett med arkitektnæringen i hele landet for å profesjonalisere medlemsmassen i tråd med hva markedet krever og forventer. Samtidig har han løftet administrasjonen og synliggjort organisasjonen både i media og på den nasjonale og internasjonale arena som en næringspolitisk forening med stor påvirkning og gjennomslagskraft.

Ny administrerende direktør er Steinar Skjerdingsstad. Han kommer fra rollen som salgsdirektør i Selvaag Prosjekt. Han har også vært daglig leder i bedriften Rindalshytter gjennom mange år, og arbeidet for Sporveien i Oslo med eiendom og utvikling. Han er utdannet sivilingeniør fra NTH med ytterligere faglig påfyll fra BI etter dette. Skjerdingsstads erfaring fra eiendomssektoren, merkevarebygging og lange og brede erfaring med strategisk forretningsutvikling vil være viktig for å ta Arkitektbedriftene i Norge videre og for å gjøre arkitektenes stemme enda tydeligere i samfunnsdebatten.

Styret

Styret i Arkitektbedriftene består av seks medlemmer, samt tre varamedlemmer, og velges på årsmøtet. Styrets leder er Michelle Wright, fra Norconsult, Trondheim. De øvrige styremedlemmene er Christian Dahle, CF Møller, Oslo, Elisabeth Paus, IARK, Oslo, Heidi-Kathrin Osland, Arkitektkontoret 4b, Sogndal, Solveig Dahl Grue, Oslo Met, Campus, Oslo og Tarald Lundevall, Snøhetta, Oslo. Varamedlemmer: Fredrik Sømme, Asplan Viak, Kristiansand, Inger Anne Landsem, PKA, Trondheim og Jon Flatebø, L2 Arkitekter, Oslo.

Rammepåvirkning

Arkitekturpolitisk samarbeid og strategi

Arkitekturpolitisk nettverk (organisasjonene og Doga) videreførte arbeidet fra samarbeidet om Arkitekturpolitisk plattform, og blant annet levert felles innspill til partiprogrammene i forbindelse med fylkes- og kommunevalget 2023.

Sentrale høringer 2022

Innspill til aktuelle offentlige høringer er en sentral del av arbeidet med påvirkning og myndighetskontakt. På denne måten får AiN synliggjort arkitektbransjens synspunkter overfor statlige og kommunale myndigheter.

I 2022 ble det avgitt høringssvar om:

- Byarkitekt i Oslo
- Innspill til arbeidet med Folkehelsemeldingen
- Innspill til Expo i Japan
- Småhusplanen
- Byggeforbud innenfor Småhusplanen
- Steg- og leveranser i byggverkets livssyklus
- Rapport om tilsyn og kontroll
- Utsatt tidfesting for merverdiavgift for omtvistede krav med grunnlag i tilvirkningskontrakter
- Krav til bærekraftige bygg (DFØ)
- Utsynsmeldingen om utdanningsbehov

Arkitektbedriftenes høringssvar kan leses i sin helhet på foreningens hjemmesider.

Tariff-forhandlinger

Det ble avholdt forhandlinger med AFAG i slutten av august. Parat og Naturviterne ble tilbudt, og aksepterte, samme endringer. Endringene innebar mindre justeringer av ordlyd og tilpasninger til endringer i lovverk. Under forhandlingene med AFAG ble det enighet om at man frem til neste gangs forhandlinger i 2024 nedsetter en arbeidsgruppe som utreder enkelte bestemmelser og eventuelle behov for endringer. Lønn er ikke en del av de sentrale forhandlingene mellom Arkitektbedriftene og arbeidstakerorganisasjonene.

Standard Norge

Standard Norge er den ledende aktøren på nasjonal og internasjonal standardisering i Norge. De utvikler og forvalter Norsk Standard, og gjør europeiske og internasjonale standarder tilgjengelige. Arkitektbedriftene har en representant i Sektorstyret i BAE (bygg, anlegg og eiendom). Sektorstyret godkjenner revisjoner samt oppstart og fastsettelse av nye standarder.

Arbeidet med å utforme standarder er viktig for Arkitektbedriftene som forening fordi det både handler om å bidra til kvalitet i bygg og omgivelser, og fordi det påvirker de rammebetingelser arkitekter jobber under. Arkitektbedriftene er representert i relevante komitéer med våre jurister, arkitekter og dedikerte eksperter fra medlemsbedriftene.

For tiden er bl.a. NS 8401 og NS 8402 under revisjon. Arbeidet vil mest sannsynlig pågå ut i 2024.

Fora vi er representert i:

- BuildingSMART Styret
- BuildingSMART (Tverrfaglig brukerforum, juridisk gruppe)
- Rådet for bygg, anlegg og eiendom (BAE-rådet, leder)
- Sektorstyret BAE i Standard Norge
- Samferdselsrådet
- Architects Council of Europe (ACE)
- Nordisk Praktikermøte (NPM)
- Norsk forening for bygge- og entrepriserett
- Norsk Meklingscenter
- Samarbeid for sikkerhet i BA-næringen (SfS BAE)
- Prosjekt Norge
- Konkurransekomitéen
- Arkitekturpolitisk nettverk
- PBL-forum
- RIFs SHA Ekspertgruppe
- DiBK: Fellestjeneste Bygg

Innspillsmøter: KDD om tilsyn og kontroll

Arkitektbedriftene leder BAE-rådet

Bygg-, anlegg- og eiendomsnæringen sysselsetter om lag 430 000 personer i Norge og er fastlands-Norges største næring. Alle bransjene i næringen er representert i Rådet for bygg, anlegg og eiendom, BAE-rådet. Arkitektbedriftene har ledet BAE rådet siden november 2021.

BAE-rådet skal være et felles kontaktpunkt for næringen overfor myndighetene og kan fronte saker som har en samlet og felles interesse blant deltakerorganisasjonene. Rådet er et uformelt samarbeidsorgan, hvor synspunkter, idéer og erfaringer utveksles og diskuteres. Samtidig har rådet en viktig oppgave

med å koordinere medlemsorganisasjonenes næringspolitiske arbeid der dette er spesielt viktig, og har vært departementenes samarbeidspartner i større satsinger.

Arkitektbedriftene er en bransjeorganisasjon på lik linje med de øvrige i rådet. Vårt mål i lederperioden er å videreutvikle potensialet i dette felleskapet og utnytte det momentet som en samlet byggenæring representerer, til å sette en agenda som er i tråd med vårt samfunnsoppdrag.

Næringen spiller en avgjørende rolle for at Norge skal klare å oppfylle klimamål og andre kritiske bærekrafts mål. Dette gjør det helt nødvendig med et tettere samarbeid med myndighetene om forskning, pilotering og innovasjon frem mot 2030, og er et prioritert arbeidsområde for rådet i denne perioden.

Arendalsuka

Arkitektbedriftene inngår i samarbeidet Bygg Arena Arendal (BAA) hvor hele BAE-næringen er representert. På den måten var vi i tillegg medarrangør på en rekke andre arrangementer. Dette samarbeidet fortsetter vi med.

Arkitektbedriftenes utviklingssjef deltok i paneldebatten på arrangementet «Helsefremmende byer og steder. Ja, takk, men for hvem?» som vi arrangerte sammen med HelsA, Henning Larsen arkitekter og Opus.

Ekspertutvalg

Ekspertutvalgene er vår viktigste faglige ressurs. Utvalgene er knyttet til sentrale tema for faget og forestår utredningsarbeid og innspill til foreningens strategi og handlingsplan. Foreningen har oppnevnt flere utvalg som arbeider innenfor hvert sitt felt til beste for medlemsbedriftene. Utvalgene er oftest saksrettede og legges ned eller endres etter behov.

Utvalg ved utgangen av 2022 var:

- MAKS-utvalget
- Forhandlingsutvalget
- Avtaleutvalget
- BIM-utvalget
- Utvalget for offentlige anskaffelser

Medlemsservice

Rådgivning til medlemmer

Arkitektbedriftene har to jurister som yter juridisk bistand og to arkitekter som yter faglig bistand til medlemsbedriftene. Et stort antall henvendelser er svart ut i 2022. For juristene var slutten av 2022 preget av noe dårligere fremtidsutsikter for arkitektene og mange av henvendelsene dreide seg om mulige nedbemanninger og håndtering av utestående honorar.

Bemanningspool

Som et bidrag til å avhjelpe et urolig arkitektmarked etablerte AiN i slutten av 2022 en bemanningspool hvor medlemsbedrifter kunne melde inn over- og underkapasitet av arbeidskraft. AiN har gjort sitt beste for å koble de behov som har vært meldt inn og har fått flere vellykkede koblinger. Til dette formål laget Arkitektbedriftenes jurister også et forslag til avtale om leie av medarbeider fra annet firma.

Offentlige anskaffelser

Arkitektbedriftene har i løpet av 2022 reagert på flere innkjøpsprosesser, men også drevet mye proaktivt arbeid. Som et bidrag til å redusere ressursbruken ved utarbeidelse av tilbud i offentlige konkurranser har Arkitektbedriftenes ekspertutvalg for offentlige anskaffelser utarbeidet en mal for CV og en mal for prosjektreferanse med ønske om at disse kan fungere som en bransjestandard. Vi presentert disse i møter bl.a. med Statsbygg og Oslobygg, hvor de er tatt godt imot.

Statistikk

Statistikk er viktig for å gi våre medlemmer en god analyse av markedet, samt til foreningens kommunikasjon med myndighetene. Presis statistikk får vi kun med et godt tallgrunnlag.

De senere årene har vi dessverre sett at svarprosenten på våre undersøkelser er dalende. I enkelte undersøkelser har vi til og med fått så få svar at vi ikke har kunnet presentere statistisk gyldige analyser.

Arkitektbedriftene samarbeider med Prognosesenteret for utarbeidelse av statistikker. Vi har satt opp en årsplan slik at vi skal kunne samle inn den data våre medlemmer etterspør på en mest mulig effektiv og minst mulig belastende måte. Vi søker dessuten i større grad å variere hvem hos våre medlemmer vi henvender oss til når vi etterspør forskjellige data.

Dette samarbeidet inkluderer to konjunkturundersøkelser, samt prognoserapporter, henholdsvis vår og høst. Erfaringstallundersøkelsen gjøres fra Prognosesenteret. Følg med på våre hjemmesider og nyhetsbrev for informasjon om frokostseminarer der rapportene presenteres.

I tillegg utarbeider Arkitektbedriftene selv lønnsstatistikk hvert år, på grunnlag av innrapportert lønn fra våre medlemsbedrifter. Lønnsstatistikken skal være et hjelpemiddel for bedriftene i lønnsforhandlinger og i tilpassing til markedet. Statistikken er også ett av foreningens parametere for vurdering av bransjens

utvikling, og brukes i arbeidet med å påvirke bransjens rammebetingelser. Lønnsstatistikken finnes på AiNs nettside.

Fra 2021 ble det gjort flere endringer i lønnsstatistikken fra tidligere år. I 2022 er det gjort ytterligere noen forbedringer. Statistikken leveres nå som egen nettside. Det kan filtreres på stillingskategoriene arkitekt, landskapsarkitekt, interiørarkitekt, teknisk tegner, arealplanlegger og praktikant i tillegg til utdanningsnivå. Byene Bergen og Trondheim har fått egne tabeller.

Kurs, frokostseminarer og webinarer

- MAKS-kurs; flere med ulike temaer i tillegg til mange bedriftsinterne kurs
- BIM-kurs for arkitekter med prosjektansvar
- Prognoser og konjunkturer
- Digitalt fagmøte om arbeidstid, mertid og overtid
- Digitalt fagmøte om overkapasitet
- Webinar om MAKS & Forsikring
- Webinar om hvordan arkitekter kan unngå å gjøre feil
- Arendalsuka
- Medlemsmøter i Oslo, Trondheim, Bergen, Tromsø, Stavanger, Kristiansand og Innlandet
- Hurtigpraksis for arkitektstudenter
- BIM-undersøkelse og presentasjon av MMI veileder 2.0.

Nytt faktureringssystem

Arkitektbedriftene innførte et nytt faktureringssystem i desember 2022. Nå blir alle våre fakturaer sendt ut via Visma. Det nye systemet skal gi Arkitektbedriftene økt datakvalitet og gjøre våre medlemmer og kunder mer selvhjulpne.

Min Side

I desember 2022 lanserte vi en ny webside, «Min Side» på arkitektbedriftene.no for bedriftens egen administrasjon av ansatte, fakturaer, avtaler og mer.

«Min Side» løsningen er en del av vårt prosjekt med å fornye våre systemer. Vi har en målsetting om å gjøre våre kunder og medlemmer mer selvbetjente.

Vi vil fortløpende videreutvikle siden for en enda bedre kundeopplevelse

Verktøyutvikling

MAKS

I løpet av 2022 har vi, sammen med MAKS-utvalget, økt fokus på utviklingen av MAKS og påbegynt arbeidet med å gi MAKS et større løft.

I februar lanserte vi nyversjonen av kvalitetsplanen i MAKS med ny organisering av oppgavene, færre faser og forbedret funksjonalitet, som å gjøre den enklere i bruk. Kvalitetsplanen har også fått et grafisk løft. Vi får mange positive tilbakemeldinger fra medlemmer med tanke på både funksjonalitet og grafikk.

Kvalitetsplanen og myndighetskravs-listen ble også revidert etter endringer i SAK og TEK.

En innholdsrevisjon av rutinene i MAKS er også påbegynt, et arbeid som fortsetter i 2023. **Rutine 10-012 Beskrivelse av foretakets system** har fått en omfattende revisjon. Rutinen beskriver hvordan bedriften bruker kvalitetssystemet og er en viktig rutine for å ivareta lovkravet om et bedriftstilpasset KS-system.

MAKS-søk

MAKS-søk hadde nok en gang 20% økning av søknader i 2022 sammenlignet med fjoråret. 90% av MAKS-brukere har testet søknadsløsningen og det ble sendt søknader til nesten alle kommuner i landet.

Det har kommet et nytt meny punkt i MAKS-søk: Prosjektoversikt. Prosjektoversikten skal forbedre oversikten over filer, foretak og erklæringer som er lagt til i søknaden.

Arkitektbedriftene var den første leverandøren som lanserte ny heldigital funksjon for søknad om Arbeidstilsynets samtykke, hvor det gis automatisk samtykke innen fem minutter.

Supportfunksjonen for MAKS-søk er en populær tjeneste med kort svartid som behandlet ca. 2000 supportsaker i 2022. Økningen i supportbehov stiger langt mindre enn økningen av antall søknader.

Digitalisering og BIM

MMI veileder

Arkitektbedriftene var med i utviklingen av en ny versjon av MMI-veilederen. Den er resultatet av et godt og vellykket samarbeid mellom aktører på tvers av bransjen. MMI-veilederen ligger på en [egen hjemmeside](https://mmi-veilederen.no/), hvor det finnes mer informasjon. mmi-veilederen.no/.

The Nordic Letter

12. september sendte Arkitektbedriftene i Norge, i samarbeid med søsterorganisasjoner fra Danmark, Finland og Island, et åpent brev til Andrew Anagnost, President and Chief Executive Officer i Autodesk. Samtidig lanserte vi nettsiden the-nordic-letter.no. Initiativet har skapt stort engasjement i alle fire land.

Vi hadde flere møter med Autodesk i løpet av høsten og ila. våren 2023 vil det avholdes en workshop for få noe håndfast ut av initiativet.

Det er fortsatt mulig å skrive under på brevet og støtte opp under initiativet. Nettsiden vil bli oppdatert med informasjon om det videre arbeidet.

Forsikring

Arkitektbedriftene Forsikringservice AS

Arkitektbedriftene i Norge tilbyr forsikringer gjennom det heleide datterselskapet Arkitektbedriftene Forsikringservice AS (AFAS).

AFAS prioriterer å inneha solid kompetanse på forsikringstekniske spørsmål i tilknytning til arkitektkontorets daglige drift. Arkitektbedriftene er representert i de fleste standardiseringskomitéer som utvikler omforente standarder på vegne av byggenæringen. Derfor har vi særlig kompetanse på rådgiverstandardene NS 8401, NS 8402, NS 8403 og NS 8404, forbrukerstandardene etter bustadoppføringsloven, entreprenørstandardene, samt entreprisereformer, nye samarbeidsformer i næringen og offentlige anskaffelser.

Vår forsikringsgiver, Tryg Forsikring, har dyptgående, sterk og profesjonell kompetanse på forsikringstekniske spørsmål, skadebehandling og prosedyre samt omfattende erfaring innenfor entreprisereformer, kontrakter og arkitektkontorets daglige drift. Vårt nå mangeårige samarbeid har gitt, og fortsetter å gi oss meget fornøyde forsikringskunder.

AFAS har en betydelig påvirkningsgrad på de gjeldende forsikringsvilkår, spesielt når det gjelder ansvarsforsikring. Vi kan derfor tilby skreddersydde forsikringer, knyttet bl.a. til endringer av standardvilkårene, erstatningsbeløpene, geografisk utvidelse og medforsikring av utenlandske foretak, ingeniørdekninger og andre individuelle behov.

Alle typer forsikringer

Ansvarsforsikringen kan sies å være AFAS' hovedprodukt. Men ved bruk av Trygs fagavdelinger og deres brede produktspekter på bl.a. person- og kontorforsikringer, kan vi også tilby tidsriktige og gode produktløsninger til hele bedriften og deres ansatte.

Vi samarbeider kontinuerlig med Tryg for å tilpasse hvilke produkter våre kunder har behov for og bør ha i sin forsikringsavtale.

Sammen med Tryg fortsetter vi arbeidet med å bedre informasjonen rundt forsikringsproduktene, samt å identifisere gjentakende skadeårsaker som et ledd i et viktig skadeforebyggende arbeid - noe som er meget relevant for arkitektene og bransjen.

Vi gjennomførte også i 2022 et gratis frokostseminar som handlet om ansvarsskader og MAKS (kvalitetssystem). Vi så på hvilke «typiske» skader porteføljen har og

hvordan man kan bruke kvalitetssystemet som verktøy for å forhindre skader. Slike seminarer vil vi fortsette å tilby årlig.

Styret

Arkitektbedriftene Forsikringservice AS har et profesjonelt styre som er satt sammen av en forsikringsadvokat (styreleder) og representanter for medlemsbedrifter som styremedlemmer.

Styret består av:

David Hilton (styreleder)

Michelle S. Wright (styremedlem)

Lars Jarle Nore (styremedlem)